

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Čudna, prečudna hvala.

Slov. ljudstvo ima to nevoljo, da ni za-se t. j. da prebiva po večih deželah in ima torej različno gosposko. Če se izvzame v tem Kranjsko in to velja še le v novem času, le-te dežele ne veljajo za slovenske, ampak one so ali nemške: štajarska in koroška ali pa italijanske: primorska in isterska. V vseh teh deželah nima slovensko ljudstvo besede, ampak nemško ali italijansko. Da to ni dobro, to pač ni težko, da človek prepozna, ali tako je in ne vemo še časa, da postane bolje.

Iz tega pa izvira dvojje sitnob; ena je to, da se število slov. ljudstva v teh deželah krči in to v novem času bolj, kakor le kedaj poprej, druga pa je to, da ni mira v teh deželah. In to, kakor je sedaj, ne more biti drugače. Tisto ljudstvo, ki ima večino, hoče veljati za gospoda in slov. ljudstvo mu ne mara in noče biti več za hlapca. Kedar pridemo enkrat do tega, da neha, kar se tiče ljudstev, tako razmerje gospoda in hlapca, tedaj bode dobro in prijetno življenje za eno, kakor za drugo ljudstvo, toda dotlej še je, kakor je podoba, dolga pot. Mi želimo, da naj ne bode predolga.

Huje, veliko huje pa se godi še v onih krajih, kjer slov. ljudstvo ni pod naše cesarstvo. To je na Benečanskem in pa več ali manj tudi na Ogerskem. Na Benečanskem je slov. ljudstvo v malem številu, vseh je kacic 20.000, za-nje ne velja ne v cerkvi, ne v šoli drugo, kakor italijanščina. Ako velja človeška sodba, za to ljudstvo je že djano in težko, če se še ohrani delj časa.

Nekaj bolje še utegne biti za slov. ljudstvo, kar ga biva pod ogersko krono, v Medjimurji in višje gori v Prekmurji. Tu še ljudstvo ni ločeno, vsaj po polnem ni še ločeno od nas, Slovencev in Hrvatov. Človek bi še torej mislil, da to džvrsto, dobro ljudstvo ne premine v žrelu madjarščine. Ali kakor stojé sedaj razmere, ni več za to veliko upanja. Madjarska

oholost nima srca, dela z vso silo in nihče se ji v tem ne ustavlja, kar počenja z ubogim slov. ljudstvom v Medjimurji.

V dokaz tega vzemimo dnes le en izgled ali ta je tak, da prime človeka jeza, kedar zastavi pero, da ga opiše. V Čakovci izhaja list, ki nosi ime „Muraköz“ in „Medjimurje“. List ima dve polovici, prva je madjarska, druga pa je medjimurska, to se pravi: v prvi je beseda madjarska, v drugi pa medjimurska. Le-ta je neka zmes iz slovensčine, hrvaščine in madjarščine. Bog se usmili človeka, ki jo piše! Ime mu je Margitai Jozsef, kakor se nam pravi, je doma nekje doli pri sv. Marjeti nižje Ptuja in je že torej njegovo ime popačeno, madjarsko. Po svojem poslu pa je učitelj na kr. učiteljski v Čakovci. List izhaja vsako nedeljo na celi poli in izdaja ga Fischel Fülöp — žid. Kakor je iz lista razvidno, podpira ga ogerska vlada z denarjem, in kar je najhuje, medjimurska duhovščina z besedo.

Kdor se še spominja „Kmetskega prijatla“ v Celji, ta ima pred seboj pravo pravcato podobo „Medjimurja“. Naj izvedó naši bralci, kako in kaj da piše „Medjimurje“, za to jim podamo iz njega to-le novice:

„Slobodni zidari. — Pod ovim imenovanjem razumevaju se ona društva, koja vu našoj domovini i povsod po svetu boré se za to, da pritiskano siromaštvo svigdi pravice zadobi, a gizdavo gospodstvo, da se potere. Da ne bude po svetu ladalo navilje *) bogatih tlačiteljevi, nego da celi svet tak dela i živi, kak pravica božja zapoveda. Slobodni zidari (freimaurer) delovali su do vezda otajno, nu od vezda budu odprto i javno delali a to pod obrambom same vlade. Zastupnik našega ors. spravišča, Stefan Rakovsky, veliki mešter slobodnih zidarov, po-

*) Brž ko ne je to tiskarska pomota za: nasilje. Tiskarskih pomot je v tem listu sploh toliko, da človek ne zna, koga naj bolj omiljuje, bralce ali urednika. Zadnji kaže pa sicer malo več omike, kakor je ima pri nas lagoden hlapec.

Op. pis.

šel je javno širiti navuke ovoga društva i napravil je javni proglas, koj poziva sve stanovništvo, svezkupno ljudstvo na istinsku bratsku ljubav i jednakost veleč: Pod Bogom smo svi jednaki, kak bogati, tak siromaki!“

Tako stoji od besede do besede v 1. listu „Medjimurje“ to leto. Mi nismo v tem izpremenili druga, kakor da smo očitne tiskarske pomote popravili ter pristavili ločilke. Kje da se te postavijo, to se je uredniku „Medjimurja“ more biti sanjalo kedaj, ali učil se tega ni menda nikoli. Tak „navuk“ je njemu brž ko ne „navilje“.

Od časa do časa nam pride „Medjimurje“ v roke in našli smo že v njem marsikatero debelo, ali take, kakor jo slavni Margitai Jozsef podaje v gorenjih vrstah — take pa še doslej nismo našli. Iz kraja nismo verjeli svojim očem. Ker je pa vendar vse to stalo črno na belem, mislili smo, da ne umejemo prav brluzge „Medjimurja“, ali pa je vse to sama tiskarska pomota ter bode že drugo število „Medjimurja“ stvar razjasnilo. (Konec prih.)

Družba sv. Mohorja.

V zadnjih številkah „Slov. Gosp.“ smo prinesli zanimiv članek o naši škofiji in nje vdeleževanji pri družbi sv. Mohorja. G. Boreski je, kakor mu je to lastno, v živih barvah razpravljaval poedine župnije vseh 24 dekanij naše škofije ter je povedal odkrito svojo sodbo čez nje. Se ve, da gre ta njegova sodba le na to, kar zadeva družbo sv. Mohorja.

Razmere so po župnijah različne in v časih je kje v kateri manjše število udov več vredno, kakor je v drugih veliko večje. V tej so ljudje bolj bistre glave, v drugi pa niso tako, v eni so ljudje premožni, v drugih pa so ubožni, v tej župniji je šola nemška ali pa je v njej doma nesrečna polovičarija, v drugi pa je vse življenje domače, slovensko, krščansko. Take in enake razmere so pač krive, da še naša lepa družba nima pri nas in po vseh krajih toliko udov, kakor bi jih ji človek želel.

Od odlične strani pa smo, kakor za dodatek k sestavku: „Čast, komur čast!“ prejeli pregled udov družbe sv. Mohorja po dekanijah naše škofije. Nam se zdi ta pregled dokaj podučljiv, še more biti bolj, kakor je pregled po župnijah. Pri župnijah so lahko čisto posamezni uzroki krivi, da ima več ali manj udov, ne pa več po dekanijah. Le-te obsegajo večji okraj in so torej številke pri njih v resnici zrcalo, kak duh da veje v kakem okraji, v kaki dekaniji. Oglejmo si torej posamezne dekanije po številu duš, številu udov družbe sv. Mohorja, letnih in dosmrtnih in povzemimo iz tega, na koliko prebivalcev pride po eden ud družbe.

Ime dekanije.	Štv. duš.	Št. udov letn. in dosmrtn.	
Bistrica Slov.	24.312	618+ 3	24.312:621= 39
Braslovče . . .	14.503	732+ 2	14.503:734= 19
Brežice	31.709	601+ 6	31.709:607= 52
Celje	22.960	646+ 6	22.960:652= 35
Dravsko polje .	17.853	352+ 5	17.853:357= 50
Gornji grad . .	16.538	615+10	16.538:625= 26
Jarenina	13.686	340+ 2	13.686:342= 40
Konjice	20.081	572+ 3	20.081:475= 34
Kozje	20.212	644+ 3	20.212:647= 31
Laški trg	27.052	642+10	27.052:651= 41
Sv. Lenart	20.088	694+ 4	20.088:698= 28
Ljutomer	28.852	843+12	28.852:855= 33
Maribor stol. . .	31.171	547+12	31.171:559= 55
Maribor d. br. .	17.887	283+26	17.887:609= 47
Marenberg	10.331	85.	10.331:85=121
Nova cerkev . .	16.304	381+ 6	16.304:387= 42
Ptuj	29.830	835+ 9	29.830:844= 35
Rogatec	18.691	327+ 4	18.691:331= 56
Šaleška dolina .	11.913	423+ 1	11.913:424= 28
Smarje pri Jelšah	27.539	631+ 4	27.539:645= 42
Šmartin pri Sl. g.	16.708	334+ 2	16.708:336= 49
Velika nedelja .	18.937	422+ 5	18.937:427= 44
Vuzenica	7972	251+ 3	7972:254= 31
Zavrče	16.542	367+ 1	16.543:368= 44

Ako še uvrstimo sedaj dekanije po redu, ki nam kaže, na koliko oseb da že pride po eden ud družbe, dobimo to-le jako zanimivo zrcalo:

I. Braslovče na duš:	19
II. Gornji grad	26
III. Šaleška dolina	28
IV. Sv. Lenart	28
V. Kozje	31
VI. Vuzenica	31
VII. Ljutomer	33
VIII. Konjice	34
IX. Celje	35
X. Ptuj	35
XI. Slov. Bistrica	39
XII. Jarenina	40
XIII. Laški trg	41
XIV. Nova cerkev	42
XV. Šmarje	42
XVI. Velika nedelja	44
XVII. Zavrče	44
XVIII. Šmartin pri Slov. Gradci	49
XIX. Dravsko polje	50
XX. Brežice	52
XXI. Maribor stol.	55
XXII. Rogatec	56
XXIII. Maribor d. br.	57
XXIV. Marenberg	121

To je v resnici zanimivo ali kdor pozna našo škofijo, razmere, kakor so doma v njej, tak se ne čudi temu, pač pa misli, ali in kako bode mogoče, da se obrne tudi tam na bolje, kjer se doslej pogreša slov., kršč. življenje. Število udov, ki se nahaja pri družbi sv. Mohorja